

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

redaktor naczelny:

radca prawny Andrzej Fortuna

redakcja:

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Nr wpisu do rejestru dzienników i czasopism: L.P. 1797

wydawca:

Andrzej Fortuna prowadzący

działalność gospodarczą pod nazwą

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Biuletyn Nr 18/2017 z 18.12.2017 r.

I. ZMIANY W REGULACJACH

ZMIANY W ZAKRESIE OBOWIĄZKU MELDUNKOWEGO

Z dniem 1 stycznia 2018 r. wejdzie w życie nowelizacja ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2017 r. poz. 657).

Istotną zmianą jest uchylenie art. 74 – 76 ustawy, zgodnie z którymi od 1 stycznia 2018 r. miały zostać zlikwidowane rejestry mieszkańców oraz miał zostać zniesiony obowiązek meldunkowy.

Obowiązek meldunkowy został zatem utrzymany, jednakże wprowadzono istotne modyfikacje w zakresie jego wykonywania. W celu uproszczenia dokonywania zgłoszeń zmian meldunkowych, zgłoszenia będzie można składać w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Aby móc dopełnić obowiązku meldunkowego w ten sposób, zgłoszenie należy potwierdzić profilem zaufanym bądź kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Niezależnie od formy dokonywania zgłoszenia, utrzymany został obowiązek przedłożenia dokumentu potwierdzającego posiadanie tytułu prawnego do lokalu lub dokumentu potwierdzającego posiadanie takiego tytułu przez inną osobę wraz z jej oświadczeniem, że dokonujący zgłoszenia przebywa w danym lokalu. Przy dokonywaniu zgłoszenia z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej trzeba będzie załączyć odpowiedni dokument elektroniczny lub jego cyfrowe odwzorowanie.

PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA

Od dnia 1 grudnia 2017 r. zaczęły obowiązywać przepisy ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 2217).

Ustawa w sposób kompleksowy reguluje organizację i zasady zapewnienia odpowiedniej jakości świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej opartych na medycynie rodzinnej. Ustawodawca przewidział, że każdy pacjent będzie dokonywał wyboru lekarza, pielęgniarki oraz położnej podstawowej opieki zdrowotnej, którzy docelowo tworzyć będą zespół zajmujący się opieką nad pacjentem.

Członkowie zespołu będą obowiązani do podejmowania współpracy polegającej na stałej wymianie informacji o pacjencie oraz podejmowaniu wspólnych działań w celu zachowania zdrowia, profilaktyki, rozpoznawania i leczenia chorób, pielęgnowania oraz rehabilitacji pacjenta. Zadania związane z koordynacją zespołu powierzone zostały lekarzowi podstawowej opieki zdrowotnej, który rozstrzyga o sposobie planowania i realizacji postępowania diagnostyczno-leczniczego nad pacjentem.

Ustawa wprowadza również zmiany w zakresie finansowania podstawowej opieki zdrowotnej. Umowy o udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej przewidywać będą dodatkowe składniki wynagrodzenia, w tym za zapewnienie oczekiwanego efektu zdrowotnego i jakości opieki (dodatek motywacyjny).

NOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE ODPADÓW MEDYCZNYCH

W dniu 24 listopada 2017 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975).

Przepisy rozporządzenia regulują zasady postępowania z odpadami medycznymi powstałymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady magazynowania odpadów oraz warunki ich transportu.

W dużej mierze rozporządzenie powiela regulacje obowiązującego uprzednio rozporządzenia z dnia 30 lipca 2010 r. Wprowadzone zmiany dotyczą natomiast m. in. informacji i oznaczeń, które muszą znajdować się na workach wykorzystywanych do przechowywania odpadów medycznych, zasad mycia i dezynfekcji środków transportu odpadów oraz obowiązku zapewnienia wentylacji pomieszczeń przeznaczonych do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu służących do przewożenia odpadów medycznych.

ZMIANA WYSOKOŚCI STAWEK OPŁAT ZA UDOSTĘPNIANIE DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ

W związku z wydaniem w dniu 10 listopada 2017 r. Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale 2017 r., wzrosły maksymalne stawki opłat pobieranych za wyciągi, odpisy, kopie, wydruki i udostępnianie dokumentacji medycznej na informatycznych nośnikach danych. Zgodnie bowiem z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, maksymalne wysokości opłat pobieranych przez podmioty udzielające świadczeń medycznych są uzależnione od wysokości przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Maksymalne stawki opłat wynoszą obecnie za jedną stronę wyciągu lub odpisu – 8,51 zł, za jedną stronę kopii lub wydruku – 0,29 zł i udostępnienie dokumentacji na informatycznym nośniku danych – 1,70 zł.

ROZWÓJ PAKIETU PRZEWOZOWEGO

W celu usprawnienia działań organów kontrolnych, uszczelnienia podatku oraz monitorowania transportu towarów wrażliwych, wprowadzany jest szereg zmian w przepisach, czego pierwszym przejawem było uchwalenie ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów (szerzej na ten temat w Biuletynie nr 7/2017).

W dniu 11 października 2017 r. Polska przystąpiła do Systemu Rozpoznawania Numerów Rejestracyjnych Pojazdów (ANPRS). Wykorzystując siatkę kamer, poprzez wykonywane zdjęcia, system umożliwia rejestrację numerów tablic samochodowych. Aktualnie system obowiązuje na Litwie, Łotwie i Estonii. Przystąpienie Polski do tego systemu oraz jego wdrożenie umożliwi państwom bałtyckim wzajemną wymianę informacji służących do wykonywania nadzoru nad transportem transgranicznym.

Kolejno, w dniu 8 grudnia 2017 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw (aktualnie oczekuje na podpis Prezydenta). Istotną zmianą jest przekazanie Głównemu Inspektorowi Transportu Drogowego kompetencji do pobierania elektronicznych opłat za przejazd płatnymi drogami (dotychczas należało to do zadań Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad) oraz nadanie Inspekcji Transportu Drogowego oraz Krajowej Administracji Skarbowej kompetencji do instalowania na drogach urządzeń do obserwacji i rejestracji obrazu zdarzeń na drogach. Aby usprawnić kontrolę sytuacji na drogach, ustawodawca wprowadził możliwość powierzenia pracownikom Inspekcji Transportu Drogowego wykonywania pracy w systemie zmianowym, w tym również w porze nocnej.

Ponadto, na etapie prac sejmowych znajduje się projekt zmiany ustawy o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów, zakładający nałożenie na przewoźników obowiązku wyposażenia wszystkich pojazdów w lokalizatory i zapewnienia stałego przekazywania danych o lokalizacji pojazdu w trakcie wykonywania całego przewozu. Zmiana ma na celu umożliwienie monitorowania przewozów produktów wrażliwych w czasie rzeczywistym oraz tym samym ułatwić Krajowej Administracji Skarbowej sprawowanie kontroli nad wykonywaniem obowiązków podatkowych w zakresie podatku VAT czy akcyzy.

II. ORZECZNICTWO

BUDYNEK NIE BĘDZIE OPODATKOWANY TAK JAK BUDOWLA

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. SK 48/15

Przytoczonym wyrokiem Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 1a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1785) w zakresie, w jakim umożliwia uznanie za budowlę obiektu budowlanego, który spełnia kryteria bycia budynkiem, przewidziane w art. 1a ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy, jest niezgodny z zasadą szczególnej określoności regulacji daninowych, wywodzoną z art. 84 w związku z art. 217, w związku z art. 64 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma istotne znaczenie dla określenia obowiązku podatkowego właścicieli obiektów budowlanych, które wypełniały przesłanki uznania je za budynki, ale z uwagi na ich funkcję zbliżone były do budowli. W przypadku takich obiektów jak silosy, stacje gazowe czy transformatorowe - z uwagi na ich podobieństwo do obiektów przykładowo wymienionych w ustawowej definicji budowli - organy podatkowe ustalały wysokość podatku, tak jak dla budowli.

Trybunał Konstytucyjny przesądził, że jeżeli te obiekty spełniają przesłanki uznania je za budynki (obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach), to niezgodne z Konstytucją byłoby naliczanie podatku od budowli.

Odpowiednia klasyfikacja może zapewnić właścicielom takich obiektów istotne oszczędności podatkowe - wysokość podatku od budynku zależy bowiem od jego powierzchni, a podatku od budowli - od jej wartości.

Co więcej, na skutek wyroku można żądać także rozliczenia podatków wstecz. Jeżeli w wyniku zakwalifikowania obiektu będącego budynkiem jako budowlą, podatnik nadpłacił podatek od nieruchomości (podatek został obliczony według wartości, a nie powierzchni obiektu),

podatnikowi przysługuje prawo wystąpienia o zwrot nadpłaconego podatku (z uwzględnieniem 5-letniego terminu przedawnienia).

Zgodnie z art. 78 § 5 pkt 1 Ordynacji podatkowej, jeżeli podatnik złoży wniosek o zwrot podatku w terminie 30 dni od wejścia w życie (ogłoszenia) przywołanego wyroku, razem ze zwrotem nadpłaty przysługiwać mu będą odsetki od dnia powstania nadpłaty do dnia jej zwrotu. Jeśli wniosek zostanie zgłoszony później – odsetki będą przysługiwać od dnia powstania nadpłaty do 30 dnia od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

OBOWIĄZEK PRZEPROWADZENIA PROCEDURY ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH PRZY WYPOWIEDZENIACH ZMIENIAJĄCYCH

Wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 września 2017 r., sygn. C-149/16 i C-429/16

Obie rozpoznawane sprawy dotyczyły pytań prejudycjalnych skierowanych przez polskie sądy w sprawie postępowania przy wypowiedaniu pracownikom warunków pracy i płacy (tzw. wypowiedzenia zmieniające).

Wątpliwości sądów dotyczyły tego, czy w takich przypadkach obowiązkiem pracodawcy jest przeprowadzenie procedury zwolnień grupowych, ponieważ ustawa regulująca te zasady (ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników) nie ma co do zasady bezpośredniego zastosowania do wypowiedzeń zmieniających.

Jednakże trybunał orzekł, że w sytuacji, gdy w wyniku dokonania wypowiedzeń warunków pracy i płacy, może dojść do ustania stosunku pracy z pracownikami w liczbie przekraczającej progi określone dla zwolnień grupowych, to pracodawca ma obowiązek przeprowadzenia takiej procedury. Obowiązek taki powstaje nie w momencie ustania odpowiedniej liczby stosunków pracy, ale już w momencie powzięcia zamiaru dokonania wypowiedzeń zmieniających.

ZASADY MIARKOWANIA KARY UMOWNEJ W PROCESIE

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2017 r., sygn. I CSK 625/16

W przedmiotowej sprawie zamawiający dochodził od wykonawcy robót budowlanych zapłaty kar umownych za zwłokę w usunięciu wad zgłoszonych w okresie gwarancji. Pozwany żądał oddalenia powództwa kwestionując jego zasadność co do istoty, powołując się na brak odpowiedzialności za powstanie zgłoszonych wad, a tym samym – brak podstaw do naliczenia kar umownych. Przed zamknięciem rozprawy pozwany złożył ostrożnościowy wniosek o miarkowanie naliczonej kary umownej.

Sądy obu instancji uznały powództwo za zasadne co do istoty, ale dokonując miarkowania kary umownej, oddaliły powództwo w części.

Rozpoznając skargę kasacyjną powoda, Sąd Najwyższy orzekł, że nie można uznać, aby złożenie wniosku o oddalenie w całości żądania zapłaty kary umownej samo w sobie zawierało wniosek o miarkowanie jej wysokości. Sąd nie ma możliwości dokonania miarkowania z urzędu, zawsze takie działanie musi być poprzedzone stosownym wnioskiem pozwanego zawierającym sformułowanie postulatu obniżenia żądanej przez wierzyciela kary do określonej przez dłużnika kwoty, wskazania ustawowej przesłanki miarkowania kary oraz faktów i dowodów świadczących o istnieniu tej przesłanki.

Ponadto wniosek dłużnika o miarkowanie kary umownej powinien być złożony we właściwym terminie oraz w sposób pozwalający na podjęcie przez powoda w procesie stosownych działań umożliwiających mu obronę jego interesu. Ogólnikowy wniosek o miarkowanie kary umownej złożony z ostrożności na krótko przed zamknięciem rozprawy nie może być zatem w ocenie Sądu uznany za wystarczającą podstawę sądowego miarkowania wysokości kary umownej.

W POSTĘPOWANIU PONIŻEJ PROGÓW UNIJNYCH MOŻNA SKARŻYĆ RÓWNIEŻ NIEODRZUCENIE NAJKORZYSTNIEJSZEJ OFERTY

Uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. III CZP 56/17 i III CZP 58/17

Zgodnie z art. 180 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1579), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy (tzw. progi unijne), odwołanie przysługuje wyłącznie na czynności zamawiającego enumeratywnie wymienione w tym przepisie, tj. wyboru trybu negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki lub zapytania o cenę, określenia warunków udziału w postępowaniu, wykluczenia odwołującego z postępowania o udzielenie zamówienia, odrzucenia oferty odwołującego, opisu przedmiotu zamówienia oraz wyboru najkorzystniejszej oferty.

Pomimo iż we wskazanym katalogu nie zostały wprost wymienione takie czynności, jak zaniechanie odrzucenia najkorzystniejszej oferty i zaniechanie wykluczenia wykonawcy, który złożył tę ofertę, Sąd Najwyższy orzekł, że również niewykonanie tych obowiązków przez zamawiającego może być przedmiotem odwołania w postępowaniu o wartości niższej od progów unijnych. Sąd Najwyższy wskazał bowiem, że czynności polegające na odrzuceniu najkorzystniejszej oferty oraz wykluczeniu wykonawcy są ściśle związane z wyborem najkorzystniejszej oferty, zaskarżając zatem czynność wyboru najkorzystniejszej oferty (a taka czynność została wprost wskazana w ww. katalogu), wykonawcy mogą postawić zarzuty dotyczące nieodrżucenia oferty i niewykluczenia innego wykonawcy.

Ponadto, w przywołanych uchwałach Sąd Najwyższy orzekł, że sądy okręgowe rozpoznające skargi na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej nie mają kompetencji do uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nawet jeżeli Krajowa Izba Odwoławcza zaniechała rozpoznania istoty sprawy. Zgodnie z art. 198f ust. 2 ustawy, sądy rozpoznające skargę mogą albo oddalić skargę wyrokiem albo w przypadku uznania skargi za zasadną – zmienić zaskarżone orzeczenie rozstrzygając sprawę co do istoty. W takich sprawach sądy nie mają zatem uprawnień do wydawania orzeczeń kasatoryjnych.

UTRACONEGO WADIUM NIE MOŻNA WLICZYĆ DO KOSZTÓW

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 6 października 2017 r., sygn. 0114-KDIP2-3.4010.208.2017.1.KK

Tłem wydanej interpretacji było zdarzenie, w którym zamawiający po wyborze najkorzystniejszej oferty uznał, że wygrana oferta nie spełnia wymogów zawartych

w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a w konsekwencji odmówił zawarcia z wykonawcą umowy i zatrzymał uiszczone przez niego wadium.

Wykonawca zwrócił się o wydanie interpretacji w zakresie tego, czy zatrzymane w ten sposób wadium może być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Zdaniem wnioskodawcy, ponieważ wadium zostało poniesione w celu udzielenia mu zamówienia publicznego i osiągnięcia w ten sposób przychodu – to utracone wadium kwalifikuje się jako koszt uzyskania przychodu.

Dyrektor Krajowej Izby Skarbowej uznał takie stanowisko za nieprawidłowe. Organ podkreślił, że aby dany wydatek mógł zostać uznany za podatkowy koszt uzyskania przychodu, to jego poniesienie musi być celowe i nakierowane na osiągnięcie, zachowanie albo zabezpieczenie źródła przychodu. Wydatek celowy to taki, który racjonalnie przyczynia się do osiągnięcia przychodu. Skoro wadium zostało utracone w wyniku zawinionego działania podatnika, polegającego na braku należytej staranności w składaniu oferty, to takiego działania nie można uznać za rzeczywiście nakierowanego na uzyskanie przychodu.

Organ wskazał, że wydatki, których przyczyną poniesienia jest niewłaściwe postępowanie podatnika, nie mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodu, ponieważ wówczas odpowiedzialność za nienależyte wykonywanie obowiązków przez podatnika przenoszona byłaby po części na Skarb Państwa.

GINA MOŻE ODPOWIADAĆ ZA NIEODŚNIEŻONE CHODNIKI

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., sygn. III CZP 38/17

Sprawa dotyczyła szkody poniesionej przez pieszego, który przewrócił się na oblodzonym chodniku. Z roszczeniem zapłaty odszkodowania, pieszy wystąpił przeciwko gminie, na obszarze której doszło do wypadku. Gmina odmówiła zapłaty odszkodowania, powołując się na przepis art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289), zgodnie z którym to na właścicielu nieruchomości (użytkowniku wieczystym, najemcy itp.) ciąży obowiązek uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż przyległych nieruchomości.

W wyniku skierowania przez sąd rozpoznający sprawę pytania prawnego, Sąd Najwyższy orzekł, że również gmina może odpowiadać za szkody spowodowane niewykonaniem powyższego obowiązku.

Wprawdzie zgodnie z przepisami ustawy, obowiązek obciąża właściciela nieruchomości i przepisy nie przewidują solidarnej odpowiedzialności gminy, jednakże to gmina zobowiązana jest do dopilnowania, aby właściciele nieruchomości w sposób należyty wykonywali ustawowy obowiązek. Gminy dysponują odpowiednimi instrumentami prawnymi, by w toku egzekucji administracyjnej wymusić na właścicielach sprzątanie przyległych chodników i są zobowiązane do korzystania z tych instrumentów.

W przypadku zatem nienależytego pełnienia nadzoru nad sprzątaniem przez właścicieli zanieczyszczeń na chodnikach, również gmina może ponosić odpowiedzialność za szkodę będącą następstwem takiego zaniechania.

III. WARTO PAMIĘTAĆ

NOWE WZORY PISM W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

Urząd Zamówień Publicznych opublikował na swojej stronie internetowej nowe przykładowe wzory dokumentów do zastosowania przez zamawiających i wykonawców w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tj.:

- przykładową treść klauzuli zamieszczanej w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczącej zatrudnienia do realizacji zamówienia m. in. osób bezrobotnych, młodocianych czy niepełnosprawnych (na podstawie art. 36 ust. 2 pkt 9 ustawy Prawo zamówień publicznych);
- wezwanie kierowane przez zamawiającego do wykonawcy do złożenia oświadczenia lub dokumentów (na podstawie art. 36ba ust. 1 ustawy);
- oświadczenie wykonawcy dotyczące przesłanek wykluczenia składane zamawiającemu w postępowaniu poniżej progów unijnych (na podstawie art. 36ba ust. 1 ustawy).